Region Stockholm

3

Inriktning för programområdesarbete inom kunskapsstyrningen under etableringsår 2020-2021

VKN 2020-0087

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Kunskapsstyrning och -stöd
Ameli Norling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-05-29

VKN 2020-0087

Vårdens
kunskapsstyrningsnämnd

Inriktning för programområdesarbete inom kunskapsstyrningen under etableringsår 2020-2021

Ärendebeskrivning

I januari 2019 fattade vårdens kunskapsstyrningsnämnd (VKN) beslut om att anpassa regionens sakkunnigstruktur till ett regionalt programområdesarbete för Stockholm-Gotland för att följa det nationella sammanhållna systemet för kunskapsstyrning som leds av regionerna gemensamt (VKN 2019-0008). Den regionala strukturen består bland annat av regionala programområden (RPO) som motsvarar nationella programområden (NPO). RPO ska systematiskt arbeta för att identifiera och prioritera förbättringsområden inom hälso- och sjukvården i regionen (VKN 2019-0059). Detta ärende beskriver inriktningen av RPO:ernas arbete för det första verksamhetsåret juli 2020- juni 2021 med syfte att vården till invånarna ska vara god, jämlik och kunskapsbaserad och som berör breda patientgrupper, diagnosgrupper och vårdinsatser. Inriktningen följer nationella prioriteringar väl. I de flesta fall behöver fortsatta sjukvårdsregionala analyser genomföras innan insatser för förbättringar kan preciseras. I de fall där insatsområden för förbättringar pekats ut kommer dessa med stor sannolikhet vara prioriterade över ett flertal år för att uppnå förbättrade resultat för patienter. Arbetet med att identifiera förbättringsområden har skett parallellt med formationen av grupperingen och under utveckling av analysmöjligheter för RPO och utgör ett första steg i etableringen av arbetssätt. RPO:ernas arbete har dessutom under våren 2020 behövts anpassats till rådande situation med smittspridningen av coronaviruset och arbetet som beskrivs i verksamhetsplanerna kommer att genomföras med lyhördhet och flexibilitet och anpassas till vårdens situation framöver.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande

Förslag till beslut
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd beslutar följande:

1. Inriktningen för programområdesarbetets första verksamhetsår fastställs.

2. Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att regelbundet rapportera om arbetet i programområdena

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
I januari 2019 beslutade vårdens kunskapsstyrningsnämnd (VKN) om ett regionalt programområdesarbete för Stockholm-Gotland som följer det nationella sammanhållna systemet för kunskapsstyrning som leds av regionerna gemensamt (VKN 2019-0008). Den regionala strukturen består bland annat av regionala programområden (RPO) som motsvarar nationella programområden (NPO) med ett undantag, NPO njur- och urinvägssjukdomar är regionalt delat i två RPO, ett för vardera sjukdomsgrupp. Enligt VKN beslut (2019-0059) ska RPO systematiskt arbeta för att identifiera och prioritera förbättringsområden inom hälso- och sjukvården i regionen.

Det finns 26 RPO för Stockholm Gotland som startade upp under hösten 2019. Varje RPO har tagit fram en framåtsyftande verksamhetsplan som beskriver mål- och insatsområden, analys- och uppföljningsområden samt övriga aktiviteter för RPO. Verksamhetsplanen utgör inriktningen för det första verksamhetsåret, juli 2020- juni 2021, med syfte att vården till invånarna ska vara god, jämlik och kunskapsbaserad. Arbetet med att identifiera förbättringsområden har skett parallellt med att former grupperna och utveckla analysmöjligheter och arbetssätt. RPO:ernas arbete har under våren 2020 anpassats till rådande situation med smittspridningen av coronaviruset. Verksamhetsplanerna kommer att genomföras med flexibilitet och anpassas till vårdens situation framöver. Verksamhetsplanernas inriktning måste därför tolkas med lyhördhet för de förändrade förutsättningar som kan uppstå under året.

Visionen för regionernas gemensamma system för kunskapsstyrning är: Vår framgång räknas i liv och jämlik hälsa, tillsammans gör vi varandra framgångsrika. De övergripande målen för en utvecklad kunskapsstyrning nationellt, sjukvårdsregionalt och lokalt är Socialstyrelsens God vård-begrepp som innebär att vården är:

- Kunskapsbaserad. Vården ska baseras på bästa tillgängliga kunskap och bygga på både vetenskap och beprövad erfarenhet.
- Säker. Vården ska vara säker. Riskförebyggande verksamhet ska förhindra skador. Verksamheten ska präglas av rättssäkerhet.
- Individanpassad. Vården ska ges med respekt för individens specifika behov, förväntningar och integritet. Individen ska ges möjlighet att vara delaktig.
- Jämlik. Vården ska tillhandahållas och fördelas på lika villkor för alla.
- Tillgänglig. Vården ska vara tillgänglig och ges i rimlig tid; ingen ska behöva vänta oskälig tid på vård eller omsorg.
- Effektiv. Tillgängliga resurser ska användas på bästa sätt för att kunna erbjuda bästa möjliga vård till hela befolkningen.

Ett mål och insatsområde för ett RPO beskrivs vilka patientgrupper, diagnosgrupper och vårdinsatser respektive RPO har prioriterat för att leda vården att bli mer jämlik och kunskapsbaserad. Prioriteringar och analyser som utförts av NPO har utgjort ett riktmärke för regional prioritering. Som underlag har RPO haft tillgång till översiktliga sammanställningar av resultaten för patienterna och vårdens insatser för de patientgrupper och diagnosområden som ingår i det regionala programområdets ansvar. Underlaget har bland annat utgjorts av vårdkonsumtion och läkemedelsstatistik som visar vilka de vanligaste sjukdomstillstånden och vårdinsatserna är för varje RPO:s ansvarsområde. Andra underlag som använts är nationella kvalitetsregister, Vården i Siffror, Socialstyrelsens utvärderingar och rapporter från andra myndigheter samt professionens egna erfarenheter. Data från Region Gotland har fått hanterats på särskilt vis och samarbetet utvecklas fortfarande.

Erfarenheterna hittills från arbetet med de sjukvårdsregionala gap-analyserna visar att det, liksom för den nationella nivån i kunskapsstyrningsarbetet, ibland saknas tillgång till data eller att det saknas sätt att sammanställa data som finns i flera datakällor. Det är därför lovvärt att merparten av RPO fortsätter med kartläggningar och gap-analyser av de utpekade insatsområdena.

Under 2019 har personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp introducerats som en del i arbetet inom regionernas nationella system för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvården i en överenskommelse mellan Sveriges kommuner och regioner i samverkan och regeringen. Syftet med personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp är att öka jämlikheten, effektiviteten och kvaliteten i vården och att patienter ska uppleva en mer välorganiserad process utan onödiga väntetider.

Vårdförloppen ska utgå ifrån tillförlitliga och aktuella kunskapsstöd och därmed baseras på bästa tillgängliga kunskap om vård och behandling. NPO föreslår områden som bör omfattats av vårdförlopp och ansvarar för deras framtagande. Efter beslut om fastställande av vårdförlopp av styrgruppen i Nationellt system för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvård lämnas dessa till regionerna för införande. Ansvarigt RPO är en central del i det följande arbetet med införande av vårdförlopp. Ofta deltar även medlemmar i RPO i de nationella arbetsgrupper som tar fram vårdförloppen. Arbetet med vårdförloppen utvecklar kunskapsstyrningen genom att integrera de delar som var och en bidrar till att skapa ett lärande system, till exempel arbete med kunskapsstöd, uppföljning, analys och stöd för utveckling och ledarskap.

Inriktningen för Stockholm Gotlands programområdesarbete - översiktlig beskrivning
RPO:ernas verksamhetshetsplaner visar på följande inriktning för kunskapsstyrningsarbetet inom Stockholm-Gotland:

- RPO pekar ut ett flertal områden där vården kan bli mer jämlik och kunskapsbaserad och som berör breda patientgrupper, diagnosgrupper och vårdinsatser såsom patienter med osteoporos, diabetes, hjärtsvikt, atopisk dermatit, IBS, matallergi, karies hos vuxna, stroke och reumatoid artrit.
- Inriktningen för RPO följer väl de nationella prioriteringarna som gjorts av motsvarande NPO.
- Primärvårdens patientgrupper och verksamheter berörs av de flesta insatsområdena.
- Flera RPO omfattas av beslutade nationella personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp.
- Några insatsområden har ett tydligt fokus på omvårdnad, exempelvis katetervård. Omvårdnad finns i praktiken med inom de flesta prioriterade områdena.
- Regionalt cancercentrum, RCC, utgör RPO Cancersjukdomar och den Regionala cancerplanen 2020-2023 (VKN 2019-0070-22) utgör deras verksamhetsplan.
- RPO Psykisk hälsa har, likt NPO, ensamt representation i programområdet från kommunal verksamhet. Under 2020 kommer kommunerna i samverkan ta ställning till permanent medverkan.
- De flesta RPO:erna avser att fortsatta med sjukvårdsregionala analyser genomföras innan insatser för förbättringar kan preciseras.

Omvårdnad finns med som en del i de flesta utpekade diagnosområden och patientgrupper med specifika aktiviteter i enskilda RPO. Det finns också generella omvårdnadsfrågor som är en del av nästan all vård såsom nutrition, och omvårdnadsfrågor som påverkar omvårdnaden av patienter i

många vårdområden som väcks ur enskilda RPO:ers insatsområden som post traumatiskt stressyndrom (PTSD). Vårdsakkunniga sjuksköterskor som ingår i regionala programområden inom Stockholm- Gotlands sjukvårdsregion arbetar gemensamt i ett nätverk för att förbättra kvalitetsuppföljningen av omvårdnadsområdet.

Flera RPO har ett brett ansvarsområde som är delvis integrerat i alla andra RPO såsom Levnadsvanor, Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin, Medicinsk diagnostik, och inte minst RPO Primärvård. Många RPO:er har föreslagit utvecklingsinsatser riktade till primärvården exempelvis för patienter inom grupper med sjukdomar i rörelseorganen, hjärt-kärlsjukdom, astma-allergi-KOL, njursjukdom och problem relaterad till sömn eller psykisk hälsa. Det kommer behövas en prioritering och samordning av insatserna, och ett tidigt och nära samarbete mellan RPO primärvård och övriga RPO för en anpassning till primärvårdens kontext utan att konkurrera ut redan pågående utvecklingsarbeten.

Inom flera områden har RPO prioriterat att arbeta med kunskapsstöd på olika sätt. Det kan handla om att ta fram sjukvårdsregionala anpassningar av nationella kunskapsstöd. I flera fall behöver befintliga kunskapsstöd förankras för att få koppling till den nationella kunskapsstyrningen i de fall de inte kommer från NPO, RPO, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) eller Socialstyrelsen.

Ledamöter med kompetens från kommunal hälso- och sjukvård finns idag endast i RPO Psykisk ohälsa men behovet av att samverka med kunskapsstyrning över region-kommungränsen har lyfts av flera RPO. Arbetet med att utveckla en långsiktig samverkan med kommunerna inom kunskapsstyrningsarbetet kommer ske inom ramen för Hälso- och sjukvårdsförvaltningens ordinarie samverkan med kommunerna.

Verksamhetsåret juli 2020- juni 2021 är ett etableringsår och det framkommer i verksamhetsplanerna att RPO:erna behöver lägga tid på sitt egna arbete bland annat genom att bygga upp sina nätverk och förankringsvägar för att nå över vårdkedjor och patientprocesser. RPO:erna är beroende av att ha förtroende och mandat hos vårdens professioner och vårdgivare för att kunna leda och samordna arbetet. Denna samordnande funktion handlar om att integrera arbetet med pågående utvecklingsinitiativ, relevanta vårdverksamheter och patientföreträdare i olika frågor. Patientsamverkan inom RPO arbetet kommer generellt att behöva utvecklas och bli mer systematiskt och ändamålsenligt.
Inriktningen för Stockholm Gotlands programområdesarbete - per RPO-område.

De aktiviteter som RPO planerar att genomföra kan indelas i tre huvudsakliga grupper, insatsområden, analys- och uppföljningsområden och övriga aktiviteter.

- Ett insatsområde pekar ut ett område där resultaten för patienterna behöver bli bättre utifrån god vård-principerna. Dessa kommer med stor sannolikhet vara prioriterade över ett flertal år för att uppnå förbättrade resultat för patienter.
- Uppföljning- och analysområden är områden där RPO gör en fördjupad analys med möjlighet att identifiera nya insatsområden. Detta utgör en grunduppgift för RPO arbetet och omfattar även möjligheten till att sätta målvärden.
- Övriga aktiviteter som beskrivs i dessa verksamhetsplaner är mottagandet av nationella personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp under verksamhetsåret och ledamöters medverkan i utredningar som leds av andra aktörer t ex hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Akut vård

Mål och insatsområden: Nationellt prioriteras omhändertagande av den akut sjuka patienten genom att tydliggöra nödvändiga resurser, förmågor och processer för den sjukhusbundna akutmottagningen.
Sjukvårdsregionalt prioriteras att förbättra patientsäkerheten vid transporter av kritiskt sjuka patienter. RPO kommer tillsammans med RPO Perioperativ vård, intensivvård och transplantation identifiera förbättringsområden och ge förslag på åtgärder.
Analys- och uppföljningsområden: RPO planerar en analys av regionala skillnader för patienter i behov av akut omhändertagande vad gäller återinläggning, vårdskador eller dödlighet. Nationellt har identifierats ett behov av att fram kvalitetsindikatorer och variabler för att kunna mäta och utvärdera vårdkvaliteten inom den akuta vårdkedjan.
Övriga aktiviteter: RPO kommer arbeta med personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för sepsis.

Barn och ungdomars hälsa

Mål och insatsområden: Det är nationellt prioriterat att erbjuda en god och jämlik barnhälsovård. För att få en enkel och jämlik uppföljning av barnhälsovården ska RPO verka för att kvalitetsregistret BHVQ används av alla verksamheter. RPO kommer att arbeta för att minska variation i hur mödrar screenas för depressiva symtom mellan olika barnvårdcentraler. Nationellt prioriteras barn och ungdomar med långvarig smärta. RPO kommer göra regional kartläggning av patientgruppen med syfte att ta fram ett regionalt vårdprogram för bättre tillgång till jämlik vård. RPO ska utveckla förbyggande insatser och vård för att minska antal barn och ungdomar med övervikt och fetma i enlighet med det nationella projektet ”Noll barnfetma vid skolstart 2030”.

Analys- och uppföljningsområden:
RPO har identifierat att det finns en bristande kunskap om migränbehandling hos barn och ungdomar. Under året kommer fortsatta analyser att göras sjukvårdsregionalt.

Cancersjukdomar
Mål och insatsområden: Den regionala cancerplanen bygger på den nationella cancerstrategin med 10 framtagna mål för att förbättra vården för patienter med cancer utifrån principen för God vård. Regional cancerplan 2020-2023. (VKN 2019-0070-22) är RPO Cancersjukdomars verksamhetsplan där det nationella dokumentet ”Vägen framåt” ytterligare förtydligar strategin.
Analys- och uppföljningsområden: Det finns 38 nationella kvalitetsregister på cancerområdet som ligger till grund för kontinuerliga analyser.
Övriga aktiviteter: Inom cancerområdet finns 31 standardiserade vårdförlopp för att korta tiderna till behandling för patienter med misstänkt cancer.

Endokrina sjukdomar
Mål och insatsområden: RPO har prioriterat personer med diabetes typ 2 och vill verka för en mer jämlik vård för genom att öka kunskapen om nationella riktlinjer för diabetesvård och Kloka listan. Arbetet kommer att samordnas med regionfullmäktiges beslutade budgetuppdrag att ta fram en diabetesplan 2019-2022. Nationellt prioriteras patienter med osteoporos och RPO kommer att verka för en mer jämlik vård genom införa personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för osteoporos och implementera nationella riktlinjer för rörelseorganens sjukdomar. Nationellt är grupperna personer med hypertyreos, personer med primär hyperparatyroidism prioriterade, RPO avvaktar det nationella arbetet.
Övriga aktiviteter:
Ett personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för gruppen diabetes med hög risk för fotsår tas fram nationellt och ska koordineras med vårdförlopp för venösa bensår (hjärt- och kärlsjukdomar) och svårläkta sår (hud och könssjukdomar). Efter beslut ska RPO arbeta för införande av detta.

Hjärt- och kärlsjukdomar
Mål och insatsområden: Nationellt har vården av patienter efter hjärtinfarkt, sekundärprevention vid akut koronart syndrom, prioriterats där RPO avvaktar insatser. Regionalt kommer RPO att göra insatser för att förbättra utredning och omhändertagande av patienter med hjärtsvikt utifrån det nationellt framtagna personcentrerade och sammanhållna vårdförloppet för hjärtsvikt

Analys- och uppföljningsområden:
Nationellt har utredning och omhändertagande av patienter med varicer och venösa bensår prioriterats för framtagande av ett personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp. I väntan på detta kommer RPO genomföra en kartläggning av hur patienter med varicer handläggs inom sjukvårdsregionen.
Övriga aktiviteter:
Ett personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för kritisk benischemi har beslutats nationellt och RPO ska arbeta för införande av detta.

Hud- och könssjukdomar (nationellt värdskap)
Mål och insatsområden: Nationellt prioriteras patienter med psoriasis och RPO kommer att verka för en mer jämlik vård genom att implementera nationella riktlinjer och förbättra uppföljningen via register. Nationellt prioriteras patienter med gonorré. RPO kommer att arbeta för att minska resistensutvecklingen för patientgruppen genom att öka användningen av nationella rekommendationer avseende behandling samt förbättra uppföljningen.
Analys- och uppföljningsområden: RPO kommer att verka för att förbättra uppföljningen av vården för patienter med atopisk dermatit tillsammans med NPO.
Övriga aktiviteter: Nationellt pågår ett arbete att ta fram personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för patienter med svårläkta bensår och ska koordineras med vårdförlopp för venösa bensår (hjärt- och kärlsjukdomar) och diabetiker med hög risk för fotsår (endokrina sjukdomar). Efter beslut ska RPO arbeta för införande av detta.

Infektionssjukdomar (nationellt värdskap)
Mål och insatsområden: Nationellt tas fram en plan för att eliminera sjukdomarna hepatit B och C. Förberedelser och/eller bidrag i detta arbete kan behövas från RPO. Nationellt har patienter med tuberkulos prioriterats, RPO avvaktar det nationella arbetet. En nationell handlingsplan för prevention, diagnostik och behandling av sepsis kommer tas fram när vårdförlopp sepsis är färdigställt. RPO avvaktar arbetet. Strama har nationellt prioriterat att arbeta med att minska antibiotikaresistensen och där har Strama Stockholm ett pågående kontinuerligt förbättringsarbete i området. Nationellt har Strama också prioriterat antibiotikabehandling vid palliativ vård och hemsjukvård.
Övriga aktiviteter: RPO ska arbeta med identifiering av sjukvårdsregionala åtgärder för att införa nationellt beslutat patientcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för sepsis. I samband med pandemin bidrar RPO med framtagning av gemensamma riktlinjer för behandling och uppföljning av covid-19.

Kvinnosjukdomar och förlossning
Mål och insatsområden: Nationellt har patienter i områdena blödningsrubbningar av uterina orsaker, fosterdiagnostik, handläggning vid överburenhet, Fetal RhD screening och profylax och digitaliserat kunskapsstöd inom mödrahälsovården prioriterats där RPO avvaktar det nationella arbetet. Regionalt har vården för patienter som genomgått tidigare könsstympning prioriterats. En regional rekommendation kring vårdprocess och behandling ska förbättra omhändertagandet och öka jämlikheten i vården för denna patientgrupp.
Analys- och uppföljningsområden: Analys av klimakterierådgivning i hela vårdkedjan i syfte att identifiera eventuella förbättringsområden.
Övriga aktiviteter: Det finns flera statliga satsningar för förbättringar inom förlossningsvården där RPO kan fungera som referensgrupp vid utvärdering av projekt inför eventuell implementering.

Levnadsvanor
Mål och insatsområden: Nationellt prioriteras att patienter ska ha en rök- och alkoholfri operation genom att få en likvärdig rådgivning och rekommendationer som sammanställs i ett nationellt vårdprogram. RPO avvaktar insatser.
Analys och uppföljning: RPO kommer lyfta till NPO att det finns behov av utvärdering av evidensläget av riktade hälsosamtal.
Övriga aktiviteter:
RPO vill förbättra dokumentation av levnadsvanor och säkerställa att levnadsvanor dokumenteras i journal och kvalitetsregistermiljö. Det nationella vårdprogrammet för levnadsvanor som ska tas fram av NPO kommer att bli ett underlag för arbetet. RPO kommer att integrera levnadsvanor i befintliga kunskapsstöd. RPO ska också se över planerad fortbildning till vårdens medarbetare inom levnadsvanor.

Lung- och allergisjukdomar
Mål och insatsområden: Nationellt har vården för patienter med astma/KOL, matallergi, interstitiell lungsjukdom och obstruktiv sömnapné prioriterats, där RPO avvaktar det nationella arbetet.
Analys- och uppföljningsområden: RPO kommer analysera behov och möjlighet till tydligare rutiner för sublingual immunoterapi i primärvården.
Övriga aktiviteter: RPO ska stödja den regionala strukturen med certifiering av astma/KOL mottagningar.

Mag- och tarmsjukdomar
Mål och insatsområden: Nationellt har patienter med inflammatorisk tarmsjukdom (IBD), appendicit, tarmsvikt, gallstenssjukdom och levercirros prioriterats. Regionalt kommer RPO verka för att öka täckningsgraden för kvalitetsregistret för IBD, SWIBREG, för att kunna

identifiera ojämlik hälsa och behov av förbättrad vård för dessa patienter. För gruppen patienter med Irritable Bowel Syndrome (IBS) planerar RPO:s insatser som syftar till en förbättrad vårdkedja för patienterna. För gruppen patienter med levercirros kommer RPO arbeta med att införa befintliga riktlinjer och kunskapsunderlag för ökad jämlikhet i vården.
Analys- och uppföljningsområden: Kartläggning av vården för patienter med IBS för att identifiera ojämlikheter och förbättringsområden.

Medicinsk diagnostik (nationellt värdskap)
Mål och insatsområden: Variationer i utförandet av radiologiska undersökningar mellan olika utförande enheter kan leda till försämrad och ojämlik vård då patienter kan behöva göra om utredningar. RPO ska verka för enhetlighet i utförande genom samlade metodböcker och tydliga riktlinjer.
Analys- och uppföljningsområden: Arbeta med förbättrad möjlighet till strukturerat datauttag ur databasen Bild och Funktionstjänsten.
Övriga aktiviteter: RPO kommer aktivt delta i införande av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp som berör medicinsk diagnostik. Nationellt kommer en förstudie om upphandling av remittentstöd för radiologiska och nukleärmedicinska undersökningar att genomföras. Det kommer också att utformas nationella rekommendationer för klinisk implementering av storskalig DNA-sekvensering. En nationell strategi för digitalisering av patologisk bilddiagnostik ska tas fram och en nationell blodförsörjningsplan och beslutsstöd för blodanvändning. Eventuella bidrag i dessa arbeten kan behövas från RPO.

Nervsystemets sjukdomar
Mål och insatsområden: Nationellt har gruppen patienter med stroke prioriterats för förbättrad jämlikhet och patientsäkerhet i vården. RPO kommer verka för förbättrad strokevård regionalt genom införande av personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för Stroke och TIAoch reviderade nationella riktlinjer. Nationellt har även patienter med smärta, migrän, Parkinsons sjukdom, epilepsi och MS prioriterats där RPO avvaktar det nationella arbetet. Regionalt kommer RPO arbeta med att minska iatrogen läkemedelsproblematik genom förbättrade uppföljningsrutiner vid opioidförskrivning.
Analys- och uppföljningsområden: Regional behovs- och utbudsanalys avseende Parkinsons sjukdom, epilepsi, MS och migrän.
Övriga aktiviteter: Ledamöter från RPO arbetar i forum för verksamhetschefer med att förbättra samverkan mellan akutsjukhusen rörande slutenvård för patienter med behov av neurologisk vård. Nationellt påbörjas arbete med personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp för patienter med epilepsi, långvarig icke-malign smärta samt traumatisk Hjärnskada. RPO avvaktar det nationella arbetet.

Njursjukdomar
Mål och insatsområden: Nationellt har patientgruppen med Kronisk njursjukdom prioriterats för ökad tillgänglighet, jämlik och patientsäker vård. RPO ska verka för ett strukturerat omhändertagande av patienter med förebyggande insatser och förbättrad samverkan mellan primärvård, njurmedicinsk specialistvård respektive dialysvård. En regional riktlinje om ideal dialys för hemodialyspatienter ska tas fram för att vara bidra till god, säker och jämlik dialysvård.
Analys- och uppföljningsområden: Kartläggning av njurmedicinska diagnoser i primärvården i syfte att identifiera patienter med kronisk njursvikt samt identifiera möjliga förbättringsområden. Kartläggning av användandet av njurskyddande läkemedel.

Perioperativ vård, intensivvård och transplantation
Mål och insatsområden: Sjukvårdsregionalt prioriteras att förbättra patientsäkerheten vid transporter av kritiskt sjuka patienter. RPO kommer tillsammans med RPO Akut vård identifiera förbättringsområden och ge förslag på åtgärder. Regionalt har ojämlikheter och patientsäkerhetsbrister identifierats i den pre-, per- och postoperativa vården där RPO avser att utifrån aktuellt kunskapsläge och en individanpassad patientvård bättre säkerställa förutsättningar för patienter att efter kirurgi få en så snabb och komplikationsfri återhämtning som möjligt.
Analys- och uppföljningsområden: Vidareutveckla arbetsmetoder för användningen av kvalitetsregisterdata i det lokala förbättringsarbetet, i första hand från Svenskt PeriOperativt Register (SPOR).
Övriga aktiviteter:
RPO kommer arbeta med att införa personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för sepsis. Ledamöter från RPO ingår i ett arbete kring ”Intensivvårds- och intermediärvårdsplatser i region Stockholm och Gotland, nuläge och börläge år 2025”

Primärvård
Mål och insatsområden: Utifrån den beslutade primärvårdsstrategin ska RPO arbeta för att stärka primärvårdens roll i sjukvårdssystemet för att uppnå en mer jämlik och tillgänglig vård, som även bättre möter behoven och samordningen för våra äldre patienter med flera kroniska sjukdomar. Inom ramen för strategin ska RPO arbeta för en digitalisering som utvecklar vården.
Analys- och uppföljningsområden: Ta fram relevanta data och mått för kvalitet inom primärvården, och mått utifrån primärvårdens del i vårdkedjan i andra RPO.
Övriga aktiviteter: Genomföra medicinsk och hälsoekonomisk prioritering för utbildnings- och utvecklingsinsatser som berör primärvården från andra

RPO. Delta aktivt i införande av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp som berör primärvården.

Psykisk hälsa
Mål och insatsområden: RPO ska i samverkan med läkemedelskommitténs expertgrupp ta fram plan för att minska förskrivningen av sömnmedel.
Analys- och uppföljningsområden: Kartläggning av hälsofrämjande och förebyggande arbete i sjukvårdsregion Stockholm Gotland.
Övriga aktiviteter:
Regionalt införande av både nationellt vård- och insatsprogram schizofreni och personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för schizofreni och schizofreniliknande tillstånd och att tillse att de två processerna samverkar.
Regionalt införande av nationellt vård- och insatsprogram Självskada.
Arbete med samordning/anpassning och fortsatt utveckling av regionala kunskapsstöd inom området Psykisk hälsa. Samarbete med RPO Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin kring psykisk ohälsa hos personer med varaktig funktionsnedsättning.

Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin
Mål och insatsområden: RPO ska arbeta för ökad tillgänglighet till vård för psykisk ohälsa hos personer med varaktig funktionsnedsättning genom att lyfta fram målgruppens behov i arbetet med regionfullmäktiges beslutade budgetuppdrag Förstärkt första linje för psykisk ohälsa i Region Stockholm i samarbete med RPO Psykisk hälsa
Analys- och uppföljningsområden: Kartläggning av tillgång till spasticitetsbehandling och rehabilitering vid funktionella neurologiska tillstånd. Kartlägga regionala utbildningar inom försäkringsmedicin. Kartläggning av vårdkedjan för barn med adhd och/eller autism
Övriga aktiviteter:
Implementering av regionalt vårdprogram för ”Rehabilitering och uppföljning vid ryggmärgsskada hos vuxna och barn”, och regionalt vårdprogram ”Ohälsosamma levnadsvanor” för personer med varaktig funktionsnedsättning. Etablera samarbete med regional Expertgrupp Försäkringsmedicin.

Reumatiska sjukdomar (nationellt värdskap)
Mål och insatsområden: Nationellt har patienter som utreds för Reumatoid artrit (RA) prioriterats för att fler patienter ska få snabb diagnos och behandling. RPO kommer att verka för en mer jämlik vård genom att införa det nationellt beslutade personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för RA. Nationellt har gruppen patienter med Systemisk skleros prioriterats utifrån bristande jämlikhet i tillgång till vård, RPO avvaktar det nationella arbetet.

Analys- och uppföljningsområden: RPO ska kartlägga rehabiliteringsinsatser och förbättra möjligheterna att erbjuda patienter med inflammatoriska ledsjukdomar rätt typ av rehabilitering.
RPO kommer även kartlägga utredningsprocessen för misstänkt temporalisarterit/jättecellsarterit för att identifiera eventuella ojämlikheter eller förbättringsområden. RPO ska kontinuerligt bevaka kostnadseffektivitet för användandet av biologiska läkemedel.
Övriga aktiviteter: RPO ska sjukvårdsregionalt arbeta för att adekvat diagnostisering och behandling av patienter med gikt sker i enlighet med Läkemedelsverkets behandlingsrekommendationer för gikt.
Utbildningsinsatser angående gikt och ledinjektioner med målgrupp primärvård planeras och kontakter med RPO Primärvård har inletts. Arbeta med införandet av Nationella riktlinjer för Rörelseorganens sjukdomar tillsammans med RPO Rörelseorganenssjukdomar och RPO Endokrina sjukdomar. Nationellt ska ett standardiserat och personcentrerat vårdförlopp angående jättecellsarterit startas. RPO avvaktar arbetet.

Rörelseorganens sjukdomar
Mål och insatsområden: Nationellt har ett personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp tagits fram för höftledsartros som syftar till bättre och mer jämlik vård. En av komponenterna rör egenvård där RPO planerar öka deltagandet i artrosskola innan operation för både höftartros såväl som för patienter med knäledsartros. Nationellt har även området vuxna patienter med handledsfrakturer prioriterats och ett nationellt vårdprogram skall tas fram som stöd för regionalt arbete. Regionalt ska behandlingsmetoder för patienter med Dupuytrens kontraktur ses över för en god och jämlik vård då nuvarande läkemedelsbehandling inte längre kommer vara tillgänglig.
Analys- och uppföljningsområden: RPO ska kartlägga vården av patienter med knäledsdistortioner med stöd av Svenska Korsbandsregistret för att identifiera möjliga insatser som syftar till förbättrad utredning och möjlig återgång i arbete. RPO kommer att genomföra en inventering av befintliga vårdprogram inom rörelseorganens sjukdom hos barn inom sjukvårdsregion Stockholm-Gotland för att identifiera eventuella gap i behandling inom barnortopedin.
Övriga aktiviteter: Införandet av Nationella riktlinjer för Rörelseorganens sjukdomar tillsammans med RPO Reumatiska sjukdomar och RPO endokrina sjukdomar.

Sällsynta sjukdomar (nationellt värdskap)
Mål och insatsområden: Inom det nationella programarbetet har patientgrupperna sällsynta syndrom med komplexa vårdbehov och medfödda metabola sjukdomar identifierats som prioriterade områden. RPO avvaktar det nationella arbetet.

Analys- och uppföljningsområden: Analys och uppföljning kommer att genomföras regionalt för att komplettera nationell analys i syfte att identifiera områden med ojämlik vård. Nationellt planeras databaserad kvalitetsuppföljning under året. Regionalt ska förutsättningarna för detta förbättras.
Övriga aktiviteter: Ledamöter från RPO ingår i ett arbete med Uppdragsdirektiv för Region Stockholm: för patienter med sällsynta diagnoser – Roller, Uppdrag och Vårdstruktur.

Tandvård
Mål och insatsområden: Nationellt har patientgruppen vuxna med karies prioriterats och sjukvårdsregionalt skall ojämlikheter identifieras genom fördjupade analyser. Stora regionala skillnader föreligger inom antibiotikaförskrivning i tandvården och Stockholmsregionen är fortfarande en av de regioner som förskriver allra mest antibiotika. RPO planerar utföra utbildningsinsatser och uppföljning av förskrivning i syfte att minska antibiotikaförskrivningen från tandvården.
Analys- och uppföljningsområden: Kartläggning av behovet av att identifiera tandvårdens kunskapsluckor kommer att ske genom professionernas och patienternas subjektiva tandvårdsbehov, det akademiska perspektivet samt genom analys av tandvårdsdata.
Övriga aktiviteter: Införa modell för att stödja beteendeförändring hos behandlare baserad på kunskap kring att erbjuda evidensbaserad vård. Då tandvården träffar en stor del av patienter som rör sig inom andra RPO, kommer RPO tandvård samarbeta i arbetet med flera vårdförlopp.

Urinvägssjukdomar
Mål och insatsområden: Insatser för att förbättra vården för patienter med njursten är nationellt prioriterat och NPO ska verka för ett gemensamt nationellt vårdprogram. RPO kommer ta fram regionala mål för njurstensvården. Patienter med Benign prostataförstoring/LUTS utgör ett nationellt prioriterat område. RPO ska förbättra omhändertagandet och möjlighet till kirurgisk hjälp för patientgruppen. Genom samarbete med RPO Primärvård skall patientsäkerheten förbättras för patienter med kvarvarande urinrörskateter.
Övriga aktiviteter: Standardiserat vårdförlopp inom cancervård finns för hematuri (urotelial cancer), prostatacancer, njurcancer, testikelcancer och peniscancer. RPO samarbetar med RCC i arbetet med dessa.

Äldres hälsa
Mål och insatsområden: Insatser för att förbättra vården för patienter i palliativt skede prioriteras nationellt för att vården ska bli mer jämlik oavsett var patienten befinner sig. Det finns ett nationellt vårdprogram för palliativ vård som ska införas i regionen. Som utgångspunkt för planering

av insatser och sjuvårdsregionala analyser ska det nationella kvalitetsregistret, Palliativregistret, användas.
Analys- och uppföljningsområden: Analys och uppföljning kommer att genomföras brett för att identifiera områden med ojämlikhet i äldres hälsa sjukvårdsregionalt.
Övriga aktiviteter: Ett personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för utredning av personer med kognitiv svikt samt ett för palliativ vård ska arbetas fram nationellt. Efter beslut ska RPO arbeta för införande av detta.

Ögonsjukdomar (nationellt värdskap)
Mål och insatsområden: NPO har prioriterat att identifiera eventuella ojämlikheter i den ögonsjukvård som erbjuds patienter i landet samt att skapa samsyn inom professionen kring vad som behöver göras för att uppnå en mer likvärdig ögonsjukvård. RPO avvaktar detta arbete.
Analys- och uppföljningsområden: RPO ska identifiera eventuella ojämlikheter i den ögonsjukvård som erbjuds patienter i sjukvårdsregionen.
Övriga aktiviteter: Insatser kommer att ske för att styra patienten till rätt vårdnivå genom att anpassa Nationella prioriteringslistan inom ögonsjukvård till ett regionalt stöd. Flera nationella kunskapsstöd kommer att skapas inom NPO under 2020 och RPO ska efter beslut arbeta för införande av dessa.

Öron-näsa- och halssjukdomar
Mål och insatsområden: Insatser för att nå en mer jämlik, kvalitetssäkrad och tillgänglig vård kommer att genomföras för den sjukvårdsregionalt prioriterade patientgruppen nyfödda barn med symptomgivande kort tungband. För att nå målet kommer en initial gap-analys att genomföras och ett kunskapsstöd ska tas fram som stöd för vårdgivares förbättringsarbete.
Analys- och uppföljningsområden: Analys och uppföljning kommer att ske på de nationellt prioriterade patientgrupperna, patienter med tonsillproblematik och personer med hörsnedsättning. Sjukvårdsregionalt kommer också en fördjupad analys göras i gruppen patienter med eventuellt behov av kirurgisk behandling av nästäppa.
Övriga aktiviteter: Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp påbörjas under 2020 för personer med grav hörselnedsättning samt sömnrelaterad andningsstörning och obstruktiv sömnapné hos barn. Efter beslut ska RPO arbeta för införande av detta.

Överväganden
Framtagandet av inriktningen för RPO arbetet har utgått ifrån ett basunderlag för varje RPO med en översiktlig sammanställning av data om vårdkonsumtion och läkemedelsstatistik. Det pågår ett arbete för att skapa mer preciserade och relevanta rapporter för varje RPO.

Datahanteringen samt vilka källor som ingår, behöver utvecklas ytterligare för att skapa ännu bättre förutsättningar för RPO att fullfölja sitt uppdrag att systematiskt arbeta för att identifiera och prioritera förbättringsområden inom hälso- och sjukvården i regionen. Den presenterade inriktningen för RPO prioriterade områden måste ses mot bakgrunden av förutsättningarna under detta etableringsår.

Ett flertal RPO:er har i sina verksamhetsplaner identifierat brist, eller risk för snar brist, på kompetens inom vissa professioner framöver. Detta är inte en huvuduppgift för kunskapsstyrningsorganisationen, men kan ändå tjäna som ett viktigt underlag för behovsanalys av kompetensförsörjningsbehov. Samarbete med avdelningen för utbildning på HSF kommer att inledas som hanterar frågor om verksamhetsförlagd utbildning, verksamhetsintegrerat lärande samt allmän och specialisttjänstgöring för läkare.

Under formationen av RPO sammansättning har ett samarbete påbörjats mellan regionen och Karolinska Institutet (KI) kring hur universitetssjukvårdsenheterna (USV) ska integreras i programområdesorganisationen utifrån VKN beslut om Anpassning av sakkunnigstrukturen i region Stockholm till Nationellt sammanhållen struktur för kunskapsstyrning (VKN 2019-0008). Där tydliggörs att vårdgivarnas linjeorganisationer med stöd av USV-enheter ansvarar för implementering av ny kunskap och att ett systematiskt förbättringsarbete bedrivs i verksamheten. Varje RPO har en utsedd USV representant som väljs isamråd mellan regionen och KI, som ansvarar för att samordna arbetet vid till RPO tillhörande USV enheter samt föra in perspektiv om utbildning och forskning inom RPO område. Denna roll kommer att likt för övriga funktioner i RPO utvecklas även efter etableringsåret.

Ekonomiska konsekvenser
En ökad tillämpning av bästa tillgängliga kunskap i vården kommer kunna leda till ökad effektivitet med bättre måluppfyllelse samt mer jämlik och effektiv användning av tillgängliga resurser. I de fall förslag från kunskapsstyrningsorganisationen påverkar Region Stockholms nuvarande vårdstruktur eller identifierar annat som påverkar ekonomiskt lyfts detta enligt vanlig rutin.

Arbetet i RPO omfattas av det övergripande beslutet om riktlinjer för arvodering av sakkunniga beslutat i regionfullmäktige där verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård finansierad av Region Stockholm avsätta medarbetares arbetstid utan ersättning vid förfrågan om regionövergripande uppdrag. Arvodering till RPO ordförande ryms inom befintlig budget vid hälso- och sjukvårdsförvaltningen för sakkunnigstrukturen.

Vårdgivarna har ett stort ansvar för det kliniska förbättringsarbete som behöver ske i vården för att nå visionen att rädda liv och jämlik hälsa. Att systematiskt arbeta med förbättringsarbete för att förbättra resultaten för patienterna är en del av verksamhets kvalitetsledningssystem. Detta finns beskrivet i Socialstyrelsens allmänna råd och riktlinjer för Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, SOSFS 2011:9.

För delar av det sjukvårdsregionala RPO-arbetet finns särskilda medel som regleras genom årliga överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner. Under 2020 finns särskilda överenskommelser för följande områden:

- Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp
- Regionalt cancercentrum och arbetet med regionala cancerplanen.
- Sällsynta sjukdomar
- Psykisk ohälsa används delvis för RPO ledda insatser
- Kvinnosjukdomar och förlossning
- Primärvård

Konsekvenser för patientsäkerhet
Ett ökat fokus på kunskapsstyrning och förbättringsarbete har positiva effekter för patientsäkerheten

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Inriktningen för RPO:ernas första verksamhetsår har syftet att alla invånare ska få en god, jämlik och kunskapsbaserad vård. RPO:erna pekar ut ett flertal områden som kunskapsstyrningsarbetet kommer att fokusera på där målet är en mer jämlik och kunskapsbaserad vård och som berör breda patientgrupper, diagnosgrupper och vårdinsatser.

Miljökonsekvenser
I nationella system för kunskapsstyrning ingår samarbete över regiongränser. Det sker till stor del digitalt eller samlingar, som oftast är inom Stockholmsområdet. I det sjukvårdsregionala programområdesarbetet ingår Region Gotland vilket innebär att ledamöter från Gotland deltar i alla RPO. En del resor förekommer därför även om mycket av kommunikationen sker dock elektroniskt. Inriktningsbeslutet för RPO arbetet har i sig inte några tydliga förutsägbara effekter på miljön.

Administrativa konsekvenser
En viktig förutsättning för verkningsfull kunskapsstyrning är tillgång till dokumentation av vårdens insatser och utfall för patienter eller andra målgrupper. Målet är att minska den mängd data som behöver registreras mer än en gång. Nationella lättillgängliga kunskapsunderlag och regionala

anpassningar minskar behovet av att söka information på många olika ställen.
RPO ska som ordinarie arbete kartlägga befintliga kunskapsstöd och bidra till tydliga och samstämmiga riktlinjer. Det kan också handla om att samla metodböcker eller peka ut vilka kunskapsstöd som är gällande.

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till

Godkänd av Magnus Thyberg, 2020-05-29